

„Soča“

Izhaja vsak petek o polдне in velja s priloga „Primorske“ in „Gospodarski List“ vred po pošti prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

vse leto	gld. 4-40.
pol leta	2-20.
četrt leta	1-10.

Za tuje dežele toliko več, kolikor je večja poštnina.

Delavcem in drugim manj premožnim novim naročnikom naročnino znižamo, ako se oglašajo pri upravnistvu.

„Primorske“ izhaja vsakih 14 dnov ob enem z neravnimi (nepar) „Sočnimi“ številkami.

„Gospodarski List“ izhaja in se prilaga vsak mesec v obsegu 16 stranih. Kadar je v petek praznik, izidejo listi že v četrtek.

SOČA

(Izdaja za deželo)

Oznaniła

in „poslanice“ plačujejo se za štiristopno petil-vrsto:

8 kr.	če se tiskajo 1 krat,
7	2
6	3

Večkrat — po pogodbi. Za večje črke po prostoru.

Posamične številke dobivajo se v tobakarnah v Nunski ulici in v Šolski ulici, v Trstu pri Lavrenčiču nasproti vel. vojašnice in pri Pipanu v ulici Ponte della Fabra po 8 kr.

Dopisi pošiljajo naj se uredništvo, naročnina in reklamacije pa upravnistvo „Soče“. — Neplačanih pismen uredništvo ne sprejema. — Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo in upravnistvo je v Marzinijevi luči, Via del Mercato št. 12, II.

Boj za slovenske ljudske šole v Gorici in v Trstu.

Naši poslanci zunaj koalicije so si prav lepó razdelili naloge, kakó pri posamičnih točkah državnega proračuna naznanjati in zagovarjati zahteve slovenskega naroda. Takó so lože prišli do besede, kar pri sedanjih odnosajih ni posebno lahko. — Pri proračunu naučnega ministerstva se je oglašil g. Ivan Nahergoj, ki je govoril o boju za slovensko šolo v Gorici in v Trstu takó :-

Visoka zbornica! Ako ima kateri član te visoke zbornice dolžnost, oglašiti se za besedo pri posvetovanju o proračunu naučnega ministerstva, sem to gotovo jaz, zastopnik Trsta in njega okolice. V nobeni kronovini, izvzemši Korosko, ni bojevali slovenskemu narodu tako tragega boja za šolo, kakor na Primorskem in sosedno v Trstu. V tem, ko ima italijanska manjšina Primorske države in občinske gimnazije, realke, obrtne šole in jedno navično šolo, nima slovenska večina v deželi ničesar od vsega tega. V vsi Primorski je ni nijedne same srednje šole, nijedne obrtne šole, nijedne strokovne šole, v katero bi mogel vstopiti slovenski otrok po dovršenju slovenske ljudske šole, kajti po vseh takih šolah je učen jeziki ali italijanski ali nemški.

Dvajset let že zahtevamo slovenskih srednjih šol za Trst, Gorico in Istro, toda brez vsakega uspeha. Država zahteva od nas davke v krvi in denarju, ali sredstev za izobraževanje nam ne da nikakó, dasi brez izobražbe pada in mora pasti tudi davčna moč naroda.

Ali, kaj govorim o srednjih šolah? Niti potrebnih ljudskih šol nam ne dajo. Mesto tržaško steje brez okolice, ki je čisto slovenska, do 20.000 Slovencev, katerim se ne posreči, da dobe od mestne občine jedno samo slovensko šolo. (Čujte, čujte!) Že deset let prosijo zanj; ali mestna občina neče ustreči upravičeni prošnji in vlada ne najde moči, da bi prisilila občino k izpolnjevanju njene dolžnosti. Vlada je bila pač morda dovolj, da je nastopila proti Ljubljani. Pragi in vsi deželi Tirolski, ali mestnemu svetu tržaškemu nasproti ne ve si ni sveta ni pomoči.

V obeh teh mestih je slovensko prebivalstvo prisiljeno, doprinesati za italijanske občinske šole ter poleg tega vzdrževati slovenske šole na lastne troske, ako hoče take imeti. Na ta način nosi slovensko prebivalstvo dvojno breme. In v resnici obstoje v Trstu in v Gorici slovenske zasebne šole, katere se vzdržujejo z dobrovoljnimi prispevki.

Slovensko zasebno šolo v Trstu obiskuje 500, ono v Gorici 300 slovenskih otrok. A vzlic temu trdijo, da ni dokazano, da bi bilo v teh dveh mestih toliko slovenskih. Šolskemu obiskovanju podvrženih otrok, kolikor zahteva postava. Vrše se poizvedovanja, katera naj zbok svoje dolgotrajnosti utrudijo Slovence in s svojimi premetenostimi osmešijo organe in oblasti, katerim so bila poverjena ta poizvedovanja.

Po teku teh poizvedovanj bi morali sklepati, da vladi niti ni resno do tega, da se izvrše šolski zakoni, kolikor se dostaje Trsta in Gorice. Nerazumljivo je, kako se morejo te šolske stvari pri dobri volji vlade zavlačevati po štiri, da po osem let. Res je, da Trst nima svojega šolskega zakona, ali za Trst velja še vedno politiška šolska ustava, katera daje vladi na roko zadostna sredstva, ako hoče pripomoči državi zvestemu slovenskemu prebivalstvu tržaškemu do njega pravice.

V zadnjem zasedanju deželnega zbora tržaškega sklenil se je sicer šolski zakon, a nemogoče je, da bi katera avstrijska vlada mogla predložiti ta zakon v najvišje odobrenje,

ker je sestavljen po vsi svoji vsebini na škodo slovenskega prebivalstva v mestu in po okolici in je tudi v protislovju z državnimi šolskimi zakoni. Ako bi omenjeni načrt šolskega zakona kdaj zadobil potrjenje, izročeni bi bili Slovenci v mestu in po okolici na vse večne čase italijanskemu življu na milost in nemilost. V skupnem državnem interesu je torej, da se ne zgodi kaj takega. Za Gorico in Istro ima vlada že sedaj zadosten ročaj, ako hoče biti pravična tamošnjemu prebivalstvu, toda državi zvesti Slovani Primorske se zapostavljajo, njih prošnje se ne uslišijo, krivica, ki jih tlačí, se dopušča, da se le ne izživljajo italijanissimi. Nas zrtvojejo Italijanom na ljubo in se nam kratijo postavna sredstva za izobraževanje, do katerih imamo sveto pravico. Za Italijane in celo za one iz kraljestva skrbi mestna občina, za malo število Nemcev v Trstu skrbi prav po materinski država, kar je tudi prav, le Slovence ne dobi nikake podpore in pravice.

Smučen je izgovor, ki se nam v jedrnatem ponavlja z italijanske strani, da je namreč v okolici tržaški zadostno število slovenskih ljudskih šol, ter da naj bi tržaški Slovenci v te šole pošiljali svoje otroke.

Povsod se vsi ravno narobe, da se namreč otroci pošiljajo v šolo z dežele v mesto in ne iz mesta na deželo; sicer pa tudi po okolici ni zadostno šol, in obstoječe šole ne morejo vzprejemati vseh učencev, ki se oglašajo. Tako so morali n. pr. v Bazovici na ukaz magistrata odpustiti minolo leto 30 in letos 20 otrok, ker ni bilo zadosti prostora. Čudno pa je to, da se stariši takih otrok kaznujejo, baje zato, ker nečejo pošiljati svojih otrok v šolo. Tako postopanje je nezasišano in provzroča mej prebivalstvom najhujše ogorčenje in razburjenje.

Ponavljam zahtevo slovenskega prebivalstva po slovenskih srednjih šolah, katerih tirja po vsi pravici; zahtevam, da visoka vlada vender že odpravi krivico, da nimajo tržaški in gorški Slovenci niti jedne javne ljudske šole s slovenskim učenim jezikom. Ako vlada ni v stani, prisiliti občinske svetovalce teh dveh mest, da se pokoré zakonom, potem ji je dolžnost, za slovenske šole v Trstu in Gorici istotako skrbeti na državne troske, kakor skrbi za nemške. Ako ne stori tega, potem ji velja dvojna mera.

Sosedno bi prosil, da ne bi se naša mladina še nadalje odračala od vstopa v srednje šole in da se kolikor možno hitro osnujejo slovenske srednje šole na Primorskem, posebnó pa v Trstu. Dokler se pa to ne zgodi in se od onih, ki se imajo vzprejeti, zahteva poznati je nemškega ali italijanskega jezika, dajte nam vsaj priložnost, da se bodo mogli priučiti nemščini listi naši dečki, ki imajo veselje do učenja.

V ta namen prosim visoko vlado, naj otvori dve ali vsaj jedno tako pripravnico, kakršna obstoji na Proseku, in to v neposredni bližini Trsta, n. pr. v Rojani ali pri sv. Ivanu, da bodo naši otroci vsaj na ta način deležni ponka na srednjih šolah.

Predlagam torej nastopno resolucijo (čita):

„Visoka e. kr. vlada se pozivlje, da osnuje za slovensko prebivalstvo Primorske srednjih šol v primernem številu, in da dolje po osnovi pripravnic v najbližji bližini Trsta za to skrbi, da se slovenskim otrokom okolice omogoči vstop v državne srednje šole.“

Vprašanje slovenske osnovne šole v Trstu in v Gorici se pa mora vsekako takoj rešiti. Pričakovati je to tem zaupljivoje, ker ima sedanji načelnik naučne uprave toplo srce za kulturne potrebe vseh plemen naše monarhije.

Prosim Njegovo ekscelenco, da se odločno postavi po robu dosedanji krivici, do-

voljši tudi Slovanom na Primorskem njih sveto pravico v korist in blagoslov državi in v zadovoljnost nje narodov. (Dobro, dobro!)

Obrtne šole v Gorici.

Govor državnega poslanca dr. A. Gregorčiča v seji 26. aprila t. l.

Visoka zbornica! Ako je res, kar trdi neki časopis, je predlagala visoka vlada v osrednji komisiji za obrtni podnik, ki je imela svoje seje v prvi polovici tega meseca, naj se preloži obrtna šola za umetno mizarstvo in rezarstvo iz Marjana v Gorico. Ta šola bi se ne smela samo preložiti, ampak ob enem tudi prevetriti in sicer tako, da bi se napravilo mesto se anjih italijanskih vzredov italijanske in slovenske paralelke po vzgledu enake šole v Ljubljani.

Proti temu predlogu se je v komisiji ngovarjalo, in, kakor trdi omenjeni časopis, se je posebno uvaževalo, da je Gorica italijansko mesto in da slovenski učenci, ki bi se oglašili v to šolo, greó lahko v Ljubljano.

Ta notica časnika je vzrok, da sem se danes oglašil k besedi in da prošim vlado, naj ostane pri svojem prvotnem predlogu in naj se ne spušta v ngovore, ki so se javili v rečeni komisiji.

Oni ngovori podali so se, kakor so poročali časopisi, v imenu gospoda predsednika trgovinske in obrtne zbornice v Gorici.

Seveda ne morem braniti temu gospodu, izrekli mnenja, bodisi v svojem imenu ali pa v imenu trgovinske in obrtne zbornice. Formalno opravičenje v to ima, ker je postavno voljen v obrtno zbornico in ta ga je postavnim potom izvolila predsednikom. Ali z vso odločnostjo smemo tvrditi, da ni govoril v smislu slovenskih trgovcev in obrtnikov grofivine goriske in gradiške.

Dá, dvonim celó, da bi se bili podali ti ngovori v smislu ogromne večine italijanskih obrtnikov in trgovcev, kajti do sedaj stživali slovensko in italijansko prebivalstvo v deželi z malimi izjemami mirno mej seboj. Verujem, da ta ngovor se ni podal morebiti samó v smislu gospoda predsednika, ampak tudi v smislu sedanje večine goriske trgovinske in obrtne zbornice, ali ngovarjam, da bi sedanje zastopstvo v tej zbornici ngujalo željan slovenskih goriskih trgovcev in obrtnikov. Volilni red, po katerem se voli v to zbornico, je tak, da slovenskim trgovcem in obrtnikom ni mogoče prodreti. (Čujte! Čujte!)

Poglejmo, v kakem razmerju je število obrtnikov s številom volilcev! Naj navedem le nekoliko vzgledov. V okraju goriska okolica je 607 slovenskih trgovcev in obrtnikov, od katerih ima samo 95 volilno pravico v trgovinsko zbornico. V kanalskem okraju je vkup 187 slovenskih trgovcev in obrtnikov; od teh pa ima samo 23 volilno pravico (čujte!) V tolninskem okraju je 381 trgovcev in obrtnikov, a volilno pravico jih ima samo 34. V komenskem okraju je 242 trgovcev in obrtnikov, a volilno pravico jih ima 57. V sozanskem okraju je 268 trgovcev in obrtnikov, od katerih jih ima samo 79 volilno pravico. Bolje je v bolškem okraju; od 96 trgovcev in obrtnikov jih ima volilno pravico 31. Volilci plačujejo v nekaterih okrajih komaj polovico pridobitinskega davka, ki ga plačujejo nevolilci.

Na tak način je slovenskemu prebivalstvu, ki se peča v obrtno in trgovino, nemogoče prodreti pri volitvah v trgovinsko in obrtno zbornico s svojimi kandidati in se deli zastopati v zbornici. Pri takih razmerah je prav lahko mogoče, da ngovori proti slovenskim paralelkam se niso podali samo v smislu omenjenega gospoda predsednika, ampak tudi v imenu večine sedanje trgovinske in obrtne zbornice. Ti ngovori pa ne odgovarjajo žel-

jam slovenskega prebivalstva na goriskem. To se razvidi že iz tega, da so se postavili slovenski trgovci in obrtniki, občinski predstojniki in občinski zastopi, potem ko so se objavile vse razprave, na naprotno stališče in prosili, naj bi vlada ostala pri svojem prvotnem predlogu.

Glavni ugovor, češ, Gorica je italijansko mesto, mora se vzeti cum grano salfis. Tu imam statistične podatke ljudskega štetja iz leta 1890., po katerih znaša število domačinov v Gorici 20.019. Kot občevalni jezik jih je napovedalo 1487 nemški, 3567 slovenski in 14860 italijanski. Razum teh je 94 oseb, ki pripadajo drugim slovanskim plemenom: Čehi, Poljaki, Hrvatje in Srbi.

Kdor se ozira na prebivalstvo dežele, spozna, da je ustanovitev slovenskih paralel na imenovani strokovni šoli opravičena. Sicer pa je v Gorici treba le javno življenje opazovati in vsak, kdor to stori, se hitro uveri, da mesta ni moč imenovati izključno italijanskim.

Priznam, da je vladajoča stranka in občinski svet italijanski in da je trgovska in obrtna zbornica v italijanskih rokah. Da pa bi bilo mesto izključno italijansko, tega ne morem priznati.

Treba samo iti na razne trge in videti se, da prevladuje povsod slovenski element. V cerkvah je slovenska božja služba najbolje obiskana, misijoni v slovenskem jeziku napolne cerkve vedno. Treba je le v šoli iti. Tam se izve, da je v obeh srednjih šolah, v deški in v dekliški šoli in v šoli društva „Sloga“ vpisanih do 700 slovenskih otrok, ki so v Gorico pristojni in večinoma tudi tam rojeni.

Slovenski živeli je v Gorici v vseh slojih prebivalstva dobro zastopan, pri nekaterih strokah pa celo prevladuje, lako mej peki, kretnarji, izvoščeki itd. Goriske trgovine so večinoma v italijanskih rokah, občevalni jezik v trgovinah in pri njihovih vratih je slovensčina. Stranke se v slovenskem jeziku vabijo v trgovine. Celó odvetniki se ne branijo slovenskih pisarjev, ker imajo največ s slovenskimi strankami opraviti in bi morali brez njih svoje pisarne zapreti. Okrajno glavarstvo in okrajno sodišče ima izključno s Slovenci opraviti.

Dejanski je v Gorici poleg 6000 Slovencev k večjemu 12000 Italijanov, in ti so obkoljeni od 92.000 Slovencev v okolici.

V listi komisiji se je nadalje reklo, naj bi se slovenski dijaki, oglašivši se za to strokovno šolo, ki se ima premestiti v Gorico, napotili v Ljubljano.

Temu ngovoru se moram odločno protiviti, zakaj slovensko prebivalstvo goriske dežele je v vsakdanji, neprestani zvezi z Gorico, z Ljubljano pa nima nikake zveze, ker je Ljubljana od Gorice preveč oddaljena. V interesu prebivalstva pa je, da se otvorijo slovenske paralele na tej strokovni šoli, ako bi se premestila v Gorico; to zahteva obrt, kateri je ta strokovna šola namenjena, obrt, s katero se tako v mestu kakor v okolici mnogo ljudij bavi, namreč mizarstvo. To cvele zlasti v Solkanu, v Gorici, v Batujah, v Sglu in drugod in prebivalstvu teh krajev bi bilo samo v korist, ako bi imeli mladi ljudje priliko, se v rečeni šoli strokovno in splošno izobraziti.

Pri tej priliki naj vlado opozorim tudi na obstoječo obrtno nadaljevalno šolo, katero podpira država; kakor se kaže, je ta šola dobro obiskovana, temu pa, kar se od nje zahteva in zahtevati sme, temu nikakor ne odgovarja.

Učni jezik je izključno italijansčina, slovenski obrtniki in učenci torej nimajo priložnosti, se izobraziti; priporočam torej visoki vladi, naj upošteva to okolnost in naj, ako bi se na goriski obrtno nadaljevalni šoli napra-

vije paralele ali ako bi se ustanovila posebna obrtno nadaljevalna sola s slovenskim učenim jezikom, bode tej soli tako naklonjena, kakor obstoječi obrtni nadaljevalni soli.

Končana ta kratka izvajanja s prošnjo: Visoka vlada naj ostane pri svojem predlogu, da se strokovna sola v Marjanu premesti v Gorico in tako reorganizuje, da se poleg italijanskih razredov tudi slovenski ustanove.

Priporočam to stvar prav toplo blagonaklonjenosti visoke vlade. (Dobro! Dobro!)

Koalicijska komedija.

Avstro-ogerska banka je stavila za svoje posredovanje pri valutni reformi take pogoje, da se je celó finančni minister izjavil, da jih vsprejeti ne more in zapretil z osnovo posebne državne banke. Vsačdo bi bil mislil, da Plener sedaj počeka z valutno reformo, dokler se ne poravnajo razmere z banko, ali on pa po sili hoče državne bankovce po goldinarji spraviti iz prometa in banki izročiti zlato, da mu da svojih bankovcev, oziroma srebrnik goldinarjev, da jih spravi v promet. To postopanje je skrajno lahkomišljeno. Kdo ve, če bode leta 1897. mogoče se sporazumeti z banko o novem privilegiju, ali bode treba osnove nove banke. Če bi bilo poslednje, potem bi to silno potreslo vse naše gospodarsko življenje. Morali bi hitro pobirati bankovce in srebrne goldinarje nazaj, da jih vrnemo in od nje dobimo zlato nazaj. Vse to bi bilo združeno s težavami, ker državnih bankovcev bi ne mogli zopet spraviti v promet, če jih jdenkrat zamenjamo, ako nečemo popolnoma pretresti državnega kredita. Morali bi delati nov državni dolg in to pri najneugodnejših pogojih. Rotsild in drugovi bi imeli najlepšo priliko na nas pritiskati.

Jasno je, da je nadaljevanje valutne reforme sedaj bilo le velikim kapitalistom v korist.

Zato je umljivo, da so v vseh treh velikih klubih ustavljali Plenerju, ko je mole doval za glasove. V levčarskem klubu je pretil z ostavko, v poljskem klubu mu je moral minister Jaworski priti na pomoč, preteč z ostavko. Najhuje je bilo v Hohenwartovem klubu. Za vladne predloge so govorili Plener, grof Falkenhayn in Hohenwart sam vsak dve uri, da prepričajo, kak blagoslov bode rosil na Avstrijo, ako bankinim židom izročé kupljeno zlato. Plener je celo pripovedoval, da ne odstopi le on, temveč tudi ogerski ministerski predsednik Weckerle, ako se odloži urrejenje valute. Poslanci se niso dali prepričati. Z dvema tretjinama je klub sklenil, da glasuje proti valutnim predlogom. Grof Hohenwart se je odpovedal načelnstvu kluba in klub je že imel razpasti. Nekaj časa je bila že koalicijska v nevarnosti. V daljavi sta že prihajala Taaffe in Steinbach na obzorju in z njima toliko sovražena volilna reforma.

To strašilo je nekaterim nemškim konservativcem kar zmedlo glave. Dirjali so za grofom Hohenwartom in klečeplazili pred njim, da naj se ostane načelnik kluba. Ne da bi bila kaka nova seja, kar tebi nič meni nič so pozabili narejeni sklep, kateri bi bili najraje utajili. Le to je križ, stvar je že bila prila v časopise. Konec vsega tega je bil, da Hohenwart ostane, člani Hohenwartovega kluba pa glasujejo, kakor hočejo, klubov sklep nobenega več ne veže. Bolje povedano: toliko Hohenwartovcev bode glasovalo za vlado, da dobi večino. Nekateri drugi bodo glasovali proti zaradi lepšega ali pa zaradi volilcev.

Naj par konservativcev glasuje tako ali tako, na to ne pride, ko je večina zagotovljena. Sedaj je vse upiranje le komedija in volilcem pesek v oči. Če je gospodom zares blagor ljudstva mari, gledali naj bi bili, da se klubov sklep kar tako ne prezre. Ker pa tega niso storili, lahko rečemo, da niso storili svoje dolžnosti. Mi ne obsojamo tistih poslancev, največ čeških veleposestnikov, ki so sprva bili za valutne predloge. Može so bili morda prepričani, da je v interesu države, da glasujejo za vlado, tega jim nikdo zameriti ne more. Delali so kot možje. Vsega obsojanja so pa vredni tisti možje, Ebenhoch in drugovi, ki so sprva v zavesti, da zagovarjajo dobro stvar, govorili in delovali proti vladnim predlogom; ali so potem takoj popustili sklep, kateri so sami uročili, ko so le videli, da je koalicijska v nevarnosti. Pokazali so zopet, da so jim lastne koristi vse, ljudske pa nič. In takim ljudem naj bi mi slepo zaupali, kakor pri nas neka-

terniki zelé! To bi bila pač najboljša pot do pogube našega naroda.

Potem, kar smo doživeli zadnje dni, je jasno, da je Plener gospodar vsemu položaju. Hohenwart je pa njegov hlapec. Popolnoma brez vsacega upliva in pomena je konservativni klub. Levčarjem je treba le malo trje na prste stopati in zapretiti, da razderó koalicijsko, pa nemški konservativci glasujejo z njimi. Zato so pa nemški konservativci popolnoma nespodobni, da bi se mogli potegniti za kako naših slovenskih teženj.

Nadejamo se pa, da dolgo ne pojde tako. Od poslancev v Hohenwartovem klubu pač ne pričakujemo, da bi se ohrabirili, ali upamo od volilcev, da spoznajo, kam jih ti možje vodijo in jim resno zakličejo ter pokličejo v spomin, da jih niso volili le zato, da podpirajo liberalno vladno sistemo. Taki dogodki, kakor je bil sedaj v konservativnem klubu, pač le pripomorejo, da se volilecem odpró oči in to je prvi korak koncu koalicijske komedije.

Dopisi.

Iz Ljubljane, 1. maja. (Izv. dop.) — Učeraš je imelo „Podporno društvo slov. pisateljev“ svoj občni zbor. To društvo je nekaj razvijalo živahno delavnost. Zabavni večeri tega društva so bili prava shajališča narodnega razumnitva. Zadnji čas je naš narodni razpor tudi tukaj pokazal svoj škodljivi upliv. Zabavni večeri so zaradi mesečnih mrženj ponehali in sploh zanimanje za društvo je jelo pojemati. Zadnje čase se skoro ni vedelo, ali društvo še obstoji. Odbor je imel pač dobro voljo, ali mej občinstvom je bilo za društvo premalo zanimanja.

Učerašnji občni zbor je bil še precej dobro obiskan. Izvedeli smo, da ima društvo 17 pravih in 49 podpornih članov. To število je pač veliko premajhno in je dokaz naše narodne mlahnosti. Pri takem številu pač društvo ne more razvijati povoljno svoje delavnosti.

Predsednik dr. Vošnjak je v svojem nagovoru omenjal smrt treh slovenskih pisateljev Frana Gestrina, Ivana Tomšiča in J. Freutensfelda in se hvaležno spominjal zlasti prvega, ki se je v svoji oporoki spomnil tega društva.

Dohodkov je društvo imelo 226 gl. 87 kr., stroškov pa 691 gl. 62 kr. Primanjkljaj se je pokrila iz glavnice, ki se je skrčila sedaj na 380 gl. 94 kr. Stroški niso narasli morda zaradi slabega gospodarstva, temveč zaradi mnogih izrednih stroškov, zlasti mnogih, ki so v zvezi z Gestrinovo zapuščino.

Za Presirnov spomenik ima društvo nabranih 1043 gl. 84 kr.

Precej živahna razprava je bila o zapuščini gospoda Gestrina. Udeleževali so se je gg. dr. Tavčar, dr. Majarin, Zagorjan in J. Noll. Iz vsega se je razvidelo, da pravice društva do te zapuščine niso povsem jasne. Izvolil se je zatorej odbor treh članov, da to stvar uredi in varuje koristi društva.

Danes je prvi majnik. V Ljubljani je za ta delavski praznik vedno manjše zanimanje. V vseh tovarnah se je delalo, le nekateri rokodelski pomočniki so praznovali, pa seveda največ taki, ki prva dva dni v tednu takó ali takó ne delajo. Nekateri govorniki so govorili ob občni volilni pravici, osemurnem delavniku in o stanju delavcev sploh. Resolucije pa shod ni sklenil, v kateri bi se bili izrekli za osemurni delavnik, občno volilno pravico in protestovali proti izjemnemu stanju v Pragi, ker vladni zastopnik ni pustil glasovali.

Sklicevatelji tega shoda so sami čutili, da nimajo slovenskih delavcev za seboj. Zato so pa tožili o pomanjkanju organizacije slovenskih delavcev in iskali uzrok temu v naših strankarskih razmerah.

Tukajšnje prijatelje koalicijske jako jezi, da ima gosp. dr. Ferjancič vedno več simpatij v Idriji. Boje se, da bi pri prihodnjih volitvah ne bil morda voljen gospod Ferjancič v gorenjskonotranjski mestni skupini. Zaradi tega je tukajšnji „Slovenec“ bil objavil članek, v katerem je hotel zasluge gospod Ferjanciča pripisati gosp. Globočniku in njegovim tovaršem. Ali dr. Ferjancič je poslal „Slovencu“ popravek, ki je povsem uničil nasprotno besedovanje. Da bi utis tega neljubega popravka nekoliko ublažil, je „Slovenec“ pozivljaj druge državne poslance, da se oglasé, koliko je kateri storil za idrijske delavce. Dosedaj se še ni nobeden

oglasil, in torej moramo misliti, da nihče nič storil ni.

Od gospoda Globočnika pač tudi ni nikdo pričakoval, da kaj stori za Idričane, kdor ga le pozna. Mož sploh nima sposobnosti za politiko in ima silen strah pred ministri. Tudi tisti, ki so ga priporočali, so vedeli, kakšen je, ali njim je bilo le na tem, da ne zmaga kak naprednjak v tej mestni skupini. Baš ta volitev je najbolje pokazala, kako malo je mari nekaterikom na blaginji prebivalstva, če tudi pri vsaki priliki radi naglašajo skrb za prebivalstvo. Kdor ljubi narod, mu ne bode usiljeval koga za zastopnika, o katerem vé, da nima tistih lastnosti, ki so dobremu ljudskemu zastopniku neizogibno potrebne. Kdor se pred ministri trese, kakor otrok pred šibo, tak pač ni sposoben za takó častno mesto.

Tu naj omenimo še, da je popolnoma neutemeljena misel, da le tisti morejo kaj doseči, ki so v koalicijski. Vlada gotovo računa tudi s faktorji zunaj koalicijske, ker naloga, ki si je zastavila, je težavna, in se ne ve, koga bode potrebovala. Gospod Ferjancič in drugovi pa tudi niso načelni nasprotniki vlade, da bi torej ministri smatrali za dolžnost, jim nasprotovati za vsako ceno. Sicer pa mi ne odrekamo vladni vsakega moralnega čuta. Gotovo se bode trudila, odpraviti nedostatke, ako se jej naznanijo, posebno če stvar ni v zvezi s politikom. (A kateri nedostatki pri nas na Slovenskem niso v zvezi s politikom? Ured.)

Poslanec, ki ni v koalicijski, pa lahko vse bolj prosto pove, nego drugi, katerim že v klubu večkrat zamaše usta. Zato naj se pa nikdo ne dá slepiti s tem, da le tisti poslanci kaj dosežejo, ki slepo za vlado hodijo. Ko bi to bilo res, bi se moralo najbolje goditi Rusinom in Bukovincem, ki so podpirali skoro vsako vlado.

Z dežele, 9. maja. „Reichspost“. — Zopet in zopet je treba opozoriti častite čitatele na ta izvrstni nemški list, v katerem veje pravi in pristni duh sv. cerkve. Kakor levi se borijo nekateri gospodje pri listu in neustrašeno, odločno in brezobzirno bjeajo splošno korupcijo v višjih krogih. Najduhovitejša moči, duhovniki in lajki, sodelujejo pri tem izbornem listu ter razkrivajo skelece rane sedanje socialne bede. Boj proti židom in z njimi v zvezi nahajajočimi se Hohenwartovci mu je geslo. Mi smo že davno bili prepričani, da Hohenwart in njegovo glasilo „Vaterland“ je kuga v Avstriji, zagozda katoličanstvu in Slovanstvu ter pokorni slave židov in veleposestnikov, ki se v ničemer več ne ločijo od židov. Zdaj imamo sijajni dokaz v rokah, da je Hohenwart v službi židov in veleposestnikov in da mu je vera le krinka za stranske namene. To nam potrdi „Reichspost“ št. 104. str. 7. Briefkasten: „Wir halten den Grafen H. für ein Unglück für Österreich“....

Oj, gospoda pri „Slovencu“, kaj pravite k temu? Uprašamo, ali si upajo izpod strehe oni gospodje, ki so podpisali zaupnico Hohenwartu? — Pozivljamo one volilce na Gorenjskem, da čim preje popravijo skandal, kateri so uročili z zaupnico ter odločno zopet stopijo na noge proti nemškemu grofu, ki izdaje nižje slojeve ljudstva in vero židom.

Zaupica Hohenwartu je največja sramota v slovenski kroniki in najhujši udarec sv. veri. Silno nas veseli, da smo že davno poprej vedeli, kaj je nemški grof in da se le zdaj Klunov list spoznava svojo zмотo. Škandal! In potem nas nazivljejo z „liberalci“. Tisti, ki Hohenwartu zaupnice posiljajo, tisti so pravi liberalci.

Dr. Mahnič-u pa svetujemo, naj izbrise iz svojih zaupnic one duhovnike na Gorenjskem, ki so podpisali zaupnico Hohenwartu. Da smo mi na njegovem mestu, bi to koj storili.

Duhovnik v svojem in drugih sobratov imenu.

Iz baške doline (Razno). — Prosim, gosp. urednik, blagovolite sprejeti v Vaš cenjeni list nastopne opombice:

Potovaje po Baskej dolini ne opazi človek posebnih zanimivosti, razven, da je pri nas mnogo sadnega drevja.

Cest pri nas ni toliko, kolikor na Kranjskem, kjer jih imajo menda že do vsakega zelnika; žal, da so še te, katere so, navzle ogromnim cestnim stroškom, po Baskej dolini še vedno take, da mora marsikateri „modernejšaker po luftu lejtati“. Upanje pa je, ker je vlada prevzela cestno črto od Podbrda do Hudejužne (ali pa Hudega-juga), da se pride tem nedostatnostim v okom; kajti

do železnice nimamo upanja napram vsej požrtvovalnosti bivše goriske deputacije pod prekanim vodstvom Marani-jevim! Nadaljevanje v grajenju ceste od Podbrla proti Hudijužni je prevzel podjetnik gosp. Fr. Rossi iz Gorice. Delo napreduje sicer polagoma, a pomisliti je, da je temu mnogo uzrok sestava svetla na celej črti, kajti če so hoteli vtrditi temelj ceste, trebalo je kopati jarek pod dnom reke Bače, ter vtrjevati podlago z debelim kamenjem. Izkopavanje jarka je pa silno težavno, ker notri je stalna voda, katere ni mogoče niti s sesalko niti drugače odpraviti tako, da morajo delavci mnogokrat v 1 m. globoke vodi delati. Po straneh podlage vdelani so v tla po 3 — 3½ m. dolgi leseni stebri, kateri so po 1 m. oddaljeni ter z železnimi vijaki zvezani. Tlak na pobočji ceste sestavljen je s kamnitimi ploščami, tako, da je videti, kakor ena edina plošča; cela visočina od temelja pa na površje ceste je okoli 4 m.

Delo je pa tudi drugače težavno in celo nevarno, ker sekati se je moralo na nekotih straneh kamenito brdo v 30 m. globokem odseku. Pisce teh vrstic ni sicer zvedenec v enakem delu, ali kolikor mu lastna razsodnost narekuje, vreden je vse pohvale podjetnik gosp. Rossi.

Salna drevesa obetajo nam mnogo ovočja, a bati se je, če se kmalu ne prikaže jasno lice na nebu, da splava mnogo nade po vodi.

V Podmeleu, na Kovicé dovršili so te dni zidanje zgodovinskega šolskega poslopja in če ne nehajo staviti mu streho, kljub spodnji in zgornji mokroti!

Iz Tolmina, 9. maja. (Veseliča ženske podružnice sv. Cirila in Metoda) — Naše požrtvovalne gospe in gospodične pri ženski podružnici sv. C. in M. so nam priredile tudi letos krasno veselico, ki ostane vsem udeležencem še dolgo v živem spominu. — Dasi so se delale od neke strani (Zalostno! Od dveh drugih stranij so nam poročali o tem, a za zdaj naj se zamolčimo, drugé ne ve!) razne ovire, vendar se je veselica sijajno dovršila. Vse točke sporeda, kateri je objavila zadnja „Soča“, izvršile so se prav dobro, da ne rečem izborno. Takega pelja pa res že dolgo nisimo slišali v Tolminu! A za to se imamo zahvaliti v prvi vrsti raznim gg. učiteljem goriskega (Kragelj, Macarol, Bitežnik) in tolminskega okraja. Čast tudi marljivemu pevovodji g. Vogriču! — Tudi deklamacija „Blagovestnik“ in igra „Solski nadzornik“ ste bili v prav spretnih rokah. — Več točk je bilo treba ponavljati, ker občinstvo ni nehalo ploskati in zahvaljevati. — Naš godbeni septet je tudi izborno vsilil svojo nalogo ter s svojimi točkami poveljal slavnost in vzdržal živahnost do konca. Vsa čast temu vplemu septetu in njegovemu vodji g. Širou!

Pa tudi gnotna stran veselice je nenavadno ugodna. Vstopnine je došlo 58 gl., a srečkanje je dalo okoli 80 gl. Po odbitku stroškov ostane okoli 120 gl. čistega dobička. Lepa svota za Tolmin, kaj?! — A kdor zna pa zna! Naše vrle odbornice so znale srečke takó dobro prodajati, da ni nihče usel izpod dveh goldinarčkov. Po drugi strani so pa skrbele, da ne bo preveč stroškov. — Iz tega je razvidno, kakó dobro ume odbor — na čelu mu gospa Ilka Devetakova — svojo krasno nalogo. Nikakor ne dvomimo, da častite gospe in gospiice ostanejo tudi zanaprej vedno takó navdušene za uzvišeni namen naše prekristne šolske družbe. Čast in hvala jim!

Omeniti mi je le še toliko, da so se veselice udeležili v obilem številu tržani, uradniki in okoličani, nekotji celo s Kanalskega. (Drug dopisnik nam poroča, da domača duhovščina se je tudi pri tej priliki odlikovala s svojo — nenavzočnostjo. Uredništvo). — Te veselice se je spomnil s primernim donečkam tudi visokor. g. Andrej baron Winkler.

Iz Kozane, 3. maja. — Dasi je bil moj dopis iz Kozane dne 1. aprila 1894. pričten v 9. šte. cenjenega „Primorca“, s kojim sem poročal, da je slavno starestinstvo na predlog g. župana A. pl. Reje enoglasno sklenilo podporo 50 kron „Sloginim“ učenim zavodom v Gorici, povsem stvaren in dasi nisem z istim nikogar ruzalil, pač pa se, v imenu starišev onih otrok, ki obiskujejo „Slogine“ učne zavode, ne le g. županu, nego tudi vsem gg. starestinam brez izjeme za storjeni sklep dostojno zahvali,

našel se je mož, ki je čutil potrebo dopis popravljati, dodavši svojemu dopisu iz Brd. priobčenemu v zadnji številki, tega lista, se neki odstavek, ki se z mojim dopisom peča. — Ker pa ni bilo v mojem dopisu čisto ničesa popravljati, naj mi g. „namišljeni popravljalec“ ne zameri, ako se mi vsiljuje sum, da je to njegovo „hoteče popravljanje“ najbrže le pretveza, da je mogoče tako svetu naznaniti ter na veliki zvon razobesiti okolščino, da je g. starešina A. Z., ki se oglašja na imé „hotečega popravljaveca“ in zajedno na ono dopisnika — a —, predlog g. župana podpiral, kar v mojem dopisu ni stalo. — Jaz tega nisem omenil, ker tudi tega vedel nisem. Sicer bi bil pa to rade volje storil, ako bi bil vedel, da je g. starešina A. Z., ki je identičen z dopisnikom — a —, toliko na tem. Mimogrede pa izpovem, da sem do sedaj vedel, da je treba le take predloge podpirati, ki se od kake strani pobijajo. No g. „popravljalec“ me je kaj drugrega poučil. Ker pa g. „popravljalec“ to tako veseli, povem, da je g. starešina A. Z., kakor sem doznal, predlog g. župana, da si ga ni nikdo pobijal, podpiral. — Nikakor pa mi ne ugaja, da hoteli za ta svoj čin g. starešina A. Z. alias „popravljalec“ a — javno „pobitnico“. Odstavek mojega dopisa: „kar nas je tu odločnih rodoljubov itd.“ se ne nanaša le na rodoljube v Kozani, marveč v splošnem pomenu na one celega županstva, in v prvi vrsti na one gg. starešine, ki so, uvidevši, da ne morejo dobiti večine v izvolitev županom g. Štekarja ali pa drugega svetovalca iz Kozane, ki je bil tudi postavljen kandidatom za županski stol in le da preprečijo zopetno izvolitev tistega moža, ki je se je zadnji hip k sreči prirastel g. „popravljavcu“ a —, gosp. A. pl. Rejo pripravili do tega, da je kandidaturu prevzel.

„Svigsvajovanje čez dva praga“ pa, koje „popravljalec“ a — meni predbaciva, nedotaknjeno vračam dopisovalcu s prošnjo, naj take lastnosti v prihodnje meče raje v obraz moža, ki se je letos oklenil stranke, koji je pred leti ob volitvah krepko nasprotoval in bil radi tega od ljudij tiste stranke tudi zasramovan (g. „popravljalec“ že ve, kje in kakó), pa je naposled tudi te popustil, obličavši v dan volitve župana dona, ko je videl, da ne more s svojim ljubljencem zmagati.

Toliko se mi zdelo potrebno, ker sem bil po nepotrebnem izživan, odgovoriti na g. „popravljalecovo“ napade. Ker polemike ne želim, so te moje zadnje besede. — n — (Tudi mi želimo, da bi bilo konec polemiki, ki nam daje zopet lep dokaz, za kakošne ničarije nastajajo véasili prepiri po časniki. Uredništvo.)

Z Volčjevrada, 9. maja. — Naše bralno društvo „Demovina“ se je začelo gibati živahnje. V soboto, t. j. dne 5. t. m., je imelo svoj prvi občni zbor in prvi ponetni shod. Občni zbor se je gladko izvršil. Prejšnji začasni predsednik gosp. Vinko Metlikavec je izbornu izvršil svojo nalogo. Hvala mu za ustanovitev „Demovine“. Mesto pa, da bi mu društvo častilo, ga nekateri se psujejo. Lepa hvaležnost to! Za bodoče leto je odbor tako-le sestavljen: gosp. Franc Kovarčič, bivši župan in posestnik, gosp. Anton Žigon oskrbnik in trgovec obleke, gosp. Peter Jurca posestnik, gosp. Vinko Štolfa posestnik, gosp. Anton Majcen, gosp. Franc Škof, gosp. Ivan Kosmina, gosp. Andrej Rebutla posestniki. Občni zbor končal se je redno in odbor je naročil 6. slovenskih listov in knjige družbe sv. Mohorja. Toda previdno moramo ravnati, da bi bilo nadaljevanje tako, kakoršen je bil začetek — in društveno leto bo imelo lep uspeh.

Domate in razne novice.

Radodarni doneski. — Za „Slogine“ učne zavode so darovali: Po i gld. gg.: trg. Koren Anton, notar Kavčič Jos., trg. Fon Anton, odvetnik dr. Jakopič Josip, trgovca in krojača P. M. in S. Rožanc, dež. uradn. Andr. Jeglič in prof. A. Šantel, vsi v Gorici. — Gosp. prof. Josip Ivančič donesek za tri mesece 15 gld. — Č. g. A. T. v G. 10 gld. — Trg. gosp. Ivan Dekleva v G. 6 gld. — Po pogrebu drd. Lavoslava Batiča v Mrevljatovi rodbini v Sv. Križu zbrani prijatelji 8 gld. — „Goriška ljudska posojilnica“ mestó venca na rakev umrlega uradnika A. Lienu 10 gld. — Č. g. Jos. Štrancar v Kamnjam, mesto venca drd. Lavoslavu Batiču 10 kron 20 vin. in letni

donesek 10 kron. — Preč. g. Martin Pervanje, župnik na Idriji pri Sv. Luciji, 5 gld.

Rodoljubnim darovalcem presrečna hvala imenom naše slovenske mladine v Gorici.

Obrekovanje na „katholiški podlagi“. — Znani hujšaki nočejo se mirovati, marveč vedno in vedno iščejo novih polj, po katerih psujejo in obrekujejo na najpodlejšje načina vse, kar se noče uklanjati njihovi volji (in se tudi nikdar ne bo!). — Čelo novo dunajsko „Reichspost“ so skušali nalagati o naših odnosih in pridobiti jo za tisto nesrečno ravs-kavs politiko (č. g. T-2 bi dejal: „politiko strasti“), ki tako bujno cvete tam, kjer bi morala vladati najlepša sloga in prava bratska, krščanska ljubezen, kajti „besede sicer mičejo, a vzgledi vlečejo“. Toda „Reichspost“ ne potrebuje naukov iz Gorice o tem, kaj je katoliško in kaj ne, zato je usiljivcem pokazala duri. — Toda „politika strasti“ ne more mirovati. Zato se je obrnila na „Katholisches Vereinsblatt“, v katerem je izlegla svoje kukavičje jajce. V 9. št. čitamo namreč dopis „Aus dem górzischen Küstenlande“, kateremu glavni namen je: zlobno obrekovanje zoper svojega bližnjega. Nesramni dopisom drzne se lagati nemškemu občinstvu, da trije slovenski listi tu pri nas zlorabijo splošno nezadovoljnost med našim ljudstvom, katero hoteli skrivoma pripravljati za grški razkol (za pravoslavje). — Take lopovščine se drznejo trositi po svetu ljudje, ki bi morali najbolje vedeti, kaj prepuveduje osma zapoved božja. Ali naši zakupniki vesoljuga katoličanstva menijo, da njim je vse dovoljeno, da vse, samó da svoje griobije skrivajo za krinko vere. Dopisnik v imenovanem listu se je podpisal „M — er“, kar pomeni najbrže: „Mahničev“. No, g. doktorja ne zavidamo na takih pristaših!

V Kobaridu je že 8 dnij sola zapta zaradi ospice (maruskelj) med otroci. Vendar otroci ne umirajo za to boleznijo, kakor se je dogajalo po nekod na Krasu, n. pr. v Lokvah pri Divači.

Nesreča. — Anton Bellugar iz Ravnice, oženjen v Sulkamu, si je 29. aprila zlomil nogo na Lenassijevi zagi in udaril se v trebuh tako močno, da je 4. t. m. umrl v goriški bolnišnici.

Zgodnji roj. — Iz Oseka nam poročajo, da čebele posestnika Avgustina Rijaveca so imele učeraj prvi roj.

Na Dunaju je zdaj v sloveči Rotundi v Pratu razstava jestvin in vseh v kuhinjah nahajajočih se priprav.

V Idriji je umrl 8. t. m. za susico nadpola mladenič, učitelj g. Miroslav Plesničar, v rosní mladosti 22 let. Že v jeseni si je bil izprosil dopust in podal se k svojim staršem, nadejajoč se zdravja. Ali usoda je drugače namenila! — Pokojni Plesničar je bil iskren Slovan, kremenit značaj, kakoršnih med mladino ni mnogo posejanih. Slovensko hrvaško in rusko slovstvo poznal je prav dobro. Rad je prevajal posebno iz rusčine. Njegovi prevodi so se odlikovali po krasnem jeziku in točnem, vestnem predstavljanju. „Soči“ je bil več let zvest čitatelj in so-trudnik. Bodi mu zemljica lahka!

Iz Tolmina: — „Le ob ponedeljkih in četrtkih deluje in posluje naša posojilnica. Ker so vsi udje načelstva obloženi s poslom svojega poklica, ne morejo ob drugih dnevih tega storiti. Ako je ta dan praznik, kakor n. pr. Vnebohod ali pa binkoštni ponedeljek, odpade oni dan v tednu. To vsem na znanje.“

Vkljub vsem zaprekam posojilnica in hranilnica prav dobro napreduje. Tako malo časa posluje in vendar ima že blizo šest-najst tisoč prometa. Vidi se, da gospodje pri načelstvu in nadzorstvu uživajo zaupanje. Priznati pa moramo, da se načelstvo, sosebno denarničarji in tajniki, močno trudijo, da bi povzdignili kredit zavodu. Pomisli je treba, da je dela mnogo, plačila pa nič. Vsi delajo brezplačno. Zato so pa vredni vsestranske podpore in zasluženega priznanja.

Nadejamo se, da narodni Tolminci pristopijo k društvu in z obilnimi deleži počasté svoj pristop, s čemur dajo svetu na znanje, da zdaj vlada drugi rod v Tolminu in da so le dobro od prejšnjega podedovali, pustivši slabo le „stari vladi“.

Književnost. — Učitelj v Kamniku g. Ljudevit Štiasny je spisal jako zanimivo knjigo: „Kamnik. Zemljepisno-zgodovinski opis“. Trdo vezana knjiga v obliki naše „Slovenske knjižnice“ obsega 178 strani in stane po pošti 1 gld. 15 kr. Dobiva se pri pisatelju v Kamniku ali v Kleinmayerjevi tiskarni v Ljubljani. Knjiga obsega te-le dele: 1. Zemljepisni obraz. — 2. Zgodovina mesta. — 3. Zgodovina fare in cerkvá. — 4. Zgodovina šole. — 5. Pravljice in pripovedke. — 6. Glasoviti Kamničani.

„Slovensko učiteljsko društvo“ v Ljubljani je izdalo knjigo: „Didaktika“. Spisal Jan Amos Komensky. Prevel Jernej Ravnikar, nadučitelj. — Knjiga obsega 256 strani. Prav veseli smemo biti, da smo dobili tudi v slovenskem jeziku to klasično delo slovečega Čeha Komenskega. Naj bi jo naši gg. učitelji pridno prebrali!

Zahvala. — Odbor ženske podružnice sv. Cirila in Metoda za Tolmin in okolico toplo zahvaljuje vse č. sodelovalce pri nedeljski veselici, ki se je izvršila v vsestransko zadovoljnost. Posebno pa zahvaljuje godbeni septet pod vodstvom g. Širca, mešani pevski zbor pod vodstvom požrtvovalnega g. Andr. Vogriča, vse gg. diletantinje in diletante, kakor tudi vse udeležnike, ki so velikodušno darovali izdatne doneske v blagi namen. Č. vili! — Odbor ženske podružnice sv. C. in M. za Tolmin in okolico.

Vabilo k rednemu občnemu zboru gospiškega podpornega društva rdečega križa za Gorico in Gradsko v sredo dné 16. tek. meseca ob 4. uri popoldne v dvorani deželne hiše, ki je v ta namen dobrohotno dovoljena. Dnevni red: 1. Poročilo o društvenem delovanju leta 1893. 2. Račun za leto 1893. 3. Volitev društvenega vodstva in zastopnikov pri zboru avstrijskega društva rdečega križa. **Za gospiško podporno društvo rdečega križa v Gorici dne 7. maja 1894.**

Predsednica: Selma Coronini.

Razglas! — Dne 1. maja t. l. ob 10 uri popoldne je bilo v deželni hiši sedno srečanje deželnih obligacij izdanih leta 1888. Izrečale so se naslednje:

Vrsta A št.	117 za 1000 gld.
„ „ „	50 „ 500 „
„ „ „	58 „ 100 „
„ „ „	62 „ 100 „
Vrsta B št.	43 za 1000 gld.

Deželna denarnica izplača te obligacije dne 1. avgusta t. l. v nominalnih zneskih proti povrniti dotičnih obligacij in tistih odrezkov, kleri se ne izteko 1. avgusta t. l.

Deželni odbor za deželnega glavarja Dr. Verzeznassi.

Razglas. — Dne 31. oktobra 1893, dokončal se je razdolžitveni načrt in nelalo je izrečanje obligacij goriškega zemljiščen o-obveznega zaloga.

Naznanja se torej vsem tistim, kateri posedujejo tu spodaj razkazane obligacije s kuponi, da se lahko oglasijo pri tukajšnji deželni blagajnici v namen, da jim za nje izplača doličene zneske s 5 odstotno premijo: Stev. 83 po 50 gl. izrečano 30/4 1886.; št. 234 po 50 gl. izreč. 30/4 1887.; št. 233 po 50 gl. izreč. 31/10 1888.; št. 702 po 100 gl. izreč. 30/4 1890.; št. 223 po 50 gl. št. 899 po 100 gl. izrečane 31/10 1891.; št. 226 po 50 gl. izreč. 30/4 1892.; št. 1030 po 100 gl. izreč. 31/10 1892.; št. 93 po 100; št. 1018 po 100; št. 1031 po 100 gl. št. 71 po 5000 gl. izrečane 30/4 1893.

Potem pa se obligacije črka A stev. 152 po 60 gl. izreč. 31/10 1888.; št. 291 po 50 gl. izreč. 31/10 1886.; št. 239 po 170 gl. izreč. 31/10 1892.; št. 139 po 110 gl. št. 218 po 100 gl. št. 276 po 80 gl. št. 363 po 360 gl. izrečane dne 30/4 1893.

Deželni odbor za deželnega glavarja Dr. Verzeznassi.

„Primorce“ št. 10. je priložen danes. Obsega 21 goriških novic, 21 iz ostale Slovenije, 10 v razgledu po svetu, 12 raznoterostij, 5 gospodarskih novic in 5 smešnic. — Posebni naročniki dobé 2 strani priloge. **Spinčičeva zadeva** je končno rešena s tem, da dobi 1000 gld. penzije od 1. aprila 1892. naprej. Tako poroča „Narodni List“. To poročilo je resnično.

Izjava. — Ker sodijo nekateri, da sem jaz pisal v letošnji „Soči“ (v prilogi) dopis iz Brd in v „Primorce“ št. 8. dopis iz Kozane, izjavljam, da jaz teh dopisov (ne prvega ne drugega) nisem ne pisal ne podpisal ter prosim, naj mi slavno uredništvo to blagovoli javno potrditi.

Andrej Štrec.

*) Potrjujemo! Čudno se nam pa zdi, da tudi razumni možje iščejo le to, kdo je pisal, ne pa kaj je ondi povedano! — Uredništvo.

Tržne cene. — Kava je za malenkost dražja nego pred 14 dnevi. Sladkor 35 1/2. Moka in turčin se držita v naznanjeni ceni.

Koheldene Bastkleider n. 950 per Stoff zur kompleten Robe und bessere Qualitäten — sowie schwarze, weisse und farbige Seidenstoffe von 45 kr. bis n. 11.65 per Meter — plat, gestreift, kariert, gemustert, Damast etc. (ca. 240 versch. Qual. und 2000 versch. Farben, Dessins etc.), Porto-und Zollfrei in die Wohnung an Private, Muster umgehend. Briefe kosten 10 kr. und Postkarten 5 kr. Porto nach der Schweiz. **Seiden-Fabrik G. Henneberg (k.u.k. Hof), Zürich (3)**

Jos. Kravagna

vinogradnik in žgalnica zganja v **Prnju (Pottau) na Štajerskem**, prodaja dobra **viná** iz svojih vinogradov po 15 do 19 kr. liter; novi **trepinovci** in **slivovci** po 40 kr., stari pa po 48 kr. liter.

Štev. 249

Op.

Razglas.

Naznanja se, da javna dražba zastavlil I. četrtleta t. j. mesecov januarja, februarja in marca 1894, začne v ponedeljek, 11. junija 1894, ter se bo nadaljevala naslednje četrtke in ponedeljke. Od ravnateljstva zastavljavnice in 2 njo združene hranilnice.

V Gorici, dne 8. maja 1894.

2 zlate 13 srebrnih medalj. 9 častnih in priznanih diplom.

Kwizde

Korneuburški redilni prašek za živino

in siver za konje, rogate živino in ovce.
Cena skatijel 70 kr., pol skat. 35 kr.

Rahi se 40 let sem v mnogih hlevih, če živina ne žre ali če ima slabo prebavo, da se zboljša mleko in se pomnoži mlečnost krav.

Pazi naj se na gozono varstveno znamko in zahteva naj se izrecno Kwizde rodilni prašek za živino.

Glavna zaloga Fran J Kwizda in kr. avstro-ogorski in kraljevsko romunski dvorni zaldnik.

Debita se pridon v vsah lekarnah in drogerijah avstro-ogorske.

Okr. lek. v Korneuburgu pri Dunaji.

Ustanovil l. 1767. Johan Samassa v Ljubljani

Ces. in kralj. dvorni zvonar

ALBERT SAMASSA v Ljubljani

Harmon. in melodični glaso

z izbornu pripravo za zvonenje. Zvonove do 4 centov more zvoniti en sam mož. Čista kovina srebrnobelo bliščobo Močan čist glas.

Garancija pet let.

Cerkvene priprave iz masivnega broná; svečniki, lustri, svetilke, altarni križi, kanonske tablice, lonci za cvetlice itd., dalje gasilnice, pumpe ograje pri studencih, ventili itd.

Občine in požarne hrambe dobe naročila tudi na obroke.

Ceniki brezplačno! Štiri častne medalje. 21 svetinj.

Priznani najboljši in najzdravejši

določek bobovej kavi.

Dobiva se povsod. *Sel. Kneipp*

Neogibno potrebno je za vsako gospodinjstvo in vsacega ki pije kavo,

Priporočen od zdravniških veljakov

ženam, otrokom, na želodec bolnim itd.

1/2 kila 25 kr. (50 vinarjev)

Kathreiner-jeva Kneipp-ova sladna kava

z okusom bobove kave.

VAŽNO ZA VSAKO GOSPODINJO IN MATER

Zdravje i blagostanje družine je največ v rokah žene in matere! Na-nje se obrača tedaj prošnja za preizkušanje in upeljave „Kathreiner-jeve Kneipp-ove sladne kave“. Ta je najboljši, edino in naravno zdravil določek bobovej kavi. Nijedna gospodinja ne sme nadalje prezirati tega vprašanja. Ono je vevlačnega pomena za dobrostanje in za varno gospodarstvo! V prvih se ponuja domači sad, resnično zdravstvena in družinska kava! Sama na sebi vže sladna, zdrava pa redivna, vzdrži „Kathreiner-jeva Kneipp-ova sladna kava“ kot določek bobovi kavi svojo prijetno dišavo. Prične naj se s tretjino določka in more se ga potem po okusu pomnožiti do polovice in še več! Kaka prihranitev tedaj nasproti vsem do sedaj vporabljenim surrogatom, kateri so razven tega nevžitni, vrh vsega večinoma zdravju škodljivi i vsekakor le barvila. Da je tudi bobova kava, ako se jo čisto pije, „strup“ in da provzročuje želodčne in živčne bolezni, nagnjenost za nrtvud tresoče se roke, to vé vsaka gospodinja. S kakim veseljem mora biti sprejet določek, kateri poleg omenjenih prednostij prebreči, tudi ob enem zdravju nevarne posledice bobove kave! Nezaslišani uspeh od kratke vpeljave je temu najbolji dokaz! „Kathreiner-jeva Kneipp-ova sladna kava“ se razven tega vsega sedaj lako izvrstno izdeluje, da odpade vsaka natančnejša priprava ter se dá kar z bobovo kavo skupaj zmelsti in naliti sploh na vsak do sedaj znani način pripravljati. Za bolne in šibke osebe, osobito pa za otroke, brezpogojno ni izvrstnejšega redivnega sredstva od sladne kave, katero se zmelje, 5 minut prekuha, povreje, ocedi in se jej sledujče pridene medu (ali sladkorja) in mleka. Vestna reč vsak materi je, da to poskusi; ne ona, ne otroci ne bodo tega več opustili.

NB. Badi brezenih ponaredb naj se pazi pri vkupovanji na ime

Kathreiner

Odprto, tehtano blago, ali pa v zavojih, narejenih v prevaro, naj se brezpogojno zavrne.

Vozni listi in tovorni listi v Ameriko.

Kraljevski belgijski poštni parobrob „Red Stearn Linie“ iz Antverpena direktno v

New Jork & Philadelfijo koncesijonovana črta, od c. kr. avstrijske vlade. Na uprašanja odgovarja točno: koncesijovani zastop

„Red Star Linie“ na DUNAJU, IV Weyringergasse 17 ali pri

JOSIP-U STRASSERJ-U Statbureau & commercieeller Correspondent der k. k. Staatsbahnen in Innsbruck

Čudovite kapljice

sv. Antona Padovanskega

Neprekosljive zaradi čudovitih močij in odstranijo v kratkem času s priprosto rabo ene žličice dvakrat na dan, vsaktero bolezen želodčno, zlate žile, omotice, hipohondrije, na jetrih, skazene krvi.

Cene ene steklenice 30 kr. Prodaja se v vseh glavnih lekarnicah na svetu. Za naročitev in pošiljatev pa edino v lekarnici

Cristofoletti v Gorici.

Od premnogih zahval priobutujemo tu le dve:

V St. Štebri na Koroskem, 17 apr. Z velikim veseljem Vam naznanjam, da je moja mati ozdravela, ko je zaužila 2 stekl. Vaših slavnoznanih kapljic sv. Antona. Imela je krč v prsih, katerega mnogi zdravniki niso mogli ozdraviti, dokler me srečen slučaj ni opozoril na Vaše čudovito zdravilo. Poslijite mi . . . itd. Janez Konečnik.

Mallenberga. Nad 20 let žrpel sem na srčni bolezni, dokler nisem začel uživati spovečih kapljic sv. Antona. Prosim, da mi zopet pošljete . . . itd. Johann Kravtitsch.

Knjigarna in prodajalnica papirja

J. Pallich v Gorici

priporoča ilustrovane in modne časopise in knjige vseh vrst. Dalje priroča vseh vrst pisalnih in selskih potrebščin po najnižjih cenah.

Izdajatelj in odgovorni urednik Andrej Gabršček.

6 gld. 6

6 gld. 6

Senzacijo

delajo najnovejše

originalne goldin-remontoir žepne ure iz Genfa

Te ure sv tako krasno in elegantno izdelane, da jih celo izvedenci ne morejo razločevati od zlatih. Krasno cilezirani pokrovi ostanejo vselej enaki in daje se za točnost triletno pismeno zagotovilo.

Cena za kos 6 gld.

Prave goldin zlate verižice z varnostno zapono vrste Sport-Marquis ali Panzer-Facon za kos 1 gld 50 kr.

K vsaki uri brezplačno ohranilce.

Goldin ure so zaradi svoje točnosti v rabi skoro že pri večini uradnikov avstro-ogerskih železnic. Debivajo se edino le pri osrednji zalogi

Alfred Fischer, Dunaj, 4., Adlergasse, 12.

Posiljajo se po povzetju ali proti plačilu naprej.

Vsi stroji za poljedelstvo.

Posebnosti

treba naročiti le pri tvrtki Ig. Heller. Stiskalnice za seno, slamo in za nakladanje raznih vrst. Hidravlične stiskalnice. Diferencialne vinske stiskalnice. Nove škropilke proti peronospori, način Vermorel. Samostojne škropilke proti peronospori v bakru z zračno tlačiko.

Novi sadni mlini in sadne stiskalnice.

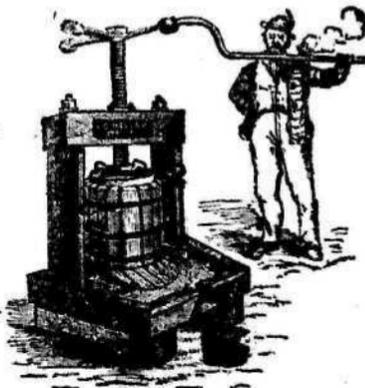
Aparati za parjenje krme, za varno kuhanje, za trgatve grozdja, za sušenje sadja in zelenjadi, za robkanje turšice: trieri, mlatilnice, rezalnice, mlini za debelo moko itd.

Lito železo surovo ali pripravljeno k vsem strojem po najnižjih cenah in najugodnejših pogojih. Posilja izdelke pod janstvom in na posku-njo

IG. HELLER, Dunaj

2/2 Fraterstrasse št. 49.

Svari se pred kupovanjem ponarejil.

Bogato ilustrovani 192 str. obsežen cenik v slovensko-nemškem ali italijansko-nemškem jeziku pošilja na zahtevo brezplačno.

Razprodajalci se iščejo.

Svojo veliko zalogo olja iz oliv

priporoča

Enrico gm. Carlo Gortan, via Caserma 4, Trst [naspr. pivarni Pilsen]

Vizilke, kuverte s firmo

priporoča

„Goriška tiskarna“ A. Gabršček.

„Kupuj pri kovaču in ne pri kovačcu“ govori star pregovor.

To lahko rečem o svojem zavodu, kajti le tako velika kupčija kakor moja, ima vsled ogromnega blaga in raznih prednostj mabo stroškov, ki končno prilepi kupovalca na dobro.

Krasne uzorce zasebnikom brezplačno in pošiljine prosto. Bogata knjižna uzorec, katere dostoj se ni bilo, se pošilja krojarem brez plačane pošiljine.

Snovi za obleke.

Peruvljen, in doskih za visoko duhovščino, predpisano blago za uniforme c. kr. uradnikov, badi za veterane, ognjevasce, telovadce, živreje, sukna za biljarde in igralne mize, za prevlačenje kočij, polne plede od 4-14 gbl.

Cene vredno, pošiljine, trpelno, čisto volneno sukno in ne cene enake, ki niso vredne miti toliko, kolikor stane krojač, pripravca

Ivan Stikarofsky

v Brnu, (ki je avstrijski Manchester).

Največja zaloga sukna v vrednosti 1, mil. gld.

Razpošilja le s povzetjem.

Dopisuje v nemškem, češkem, madjarskem, poljskem, italijanskem, francoskem in angleškem jeziku.

Anton Potatzky

v Raštelju št. 7 v Gorici

prodajalnica drobnega in nürnbergškega blaga na drobno in na debelo.

Jedlno

in najcenejše kupovališče.

Posebna zaloga

za kupovalce in razprodajalce na deželi, za krošnjarje in cunjarje.

Največja zaloga

čevljarskih, krojaških, pisarskih, popotovalnih in kadilnih potrebščin.

Zimska obuvala.

Vozički in stoli na kolesih za otroke. Strune za godala.

Posebnost: Semena za zelenujavo in trave. Prosim dobro paziti na naslov:

Na sredi Raštelja št. 7.

„Goriška Tiskarna“ A. Gabršček.

gg. veterani pod poveljstvom svojega vrliga predsednika Jakobi-ja. Prihajajočo procesijo je fotograf Jerkič fotografiral večkrat na ovinku poti vrtom in glavni oddelek na stopnicah pred cerkvijo. Pač mnogim udeležencem bo ta fotografija zaželen spominek. Od 9. do 10. ure je bila slovenska propoved, katero je govoril veleč. g. J. Kolavčič, župnik v Solkanu; potem je bila slovesna maša, katero je pel prevzvišeni nadškof z obilnim spremstvom. Med to mašo je z lece govoril 1/2 ure trajajoč govor italijanskim udeležencem. Konečno mašo ob 12. uri je bral milostni škof Krški Sterk. Mnogi romarji so prejeli tudi sv. sakramente. Nekateri duhovniki so spovedovali od 2. popoldne do 12. ure, in zjutraj ob 3 1/2 smo videli že preč g. župnika Bl. Greo iz Sempasa in vikarija č. g. Iv. Sedeja iz Borjane deliti sveto obhajilo. Petje so oskrbovali gg. gorški bogoslovci jako hvalevredno, pri orgljah se je spretno kretal prvotnik g. Setničar. Vreme, ki je bilo v nedeljo prekrasno, se je po noči zopet spremenilo. Naletaval je večkrat dež, ki je še marsikak tisoč ljudij odvrnil od potovanja na Sveto Goro.

Te slavnosti so se nekoliko udeležili tudi naši mladeniči v voški suknji. Videli smo je v nedeljo v mnogih oddelkih prihajati na Sveto Goro in odhajati.

Dasi so se romarji po malem vračali vse dopoldne, je vendar večina vstrajala do konca. No, tudi po dovršenem cerkvenem opravilu je bila cerkev še dolgo polna pobožnega ljudstva. Pri tem velikanskem številu ljudstva in v nepopisni gnjeji je vendar vladal povsod najlepši mir in red, vse se je izvršilo brez vsakršne nezgode. Hvala za to gre pač čuječnosti postavljenih varuhov, izrečno našim gg. veteranom, pred vsem pa romarjem samim.

Popoldne se je večina duhovnikov zbrala v samostanu, kjer jim je gostoljubni Monsignor vodja svetišča preč. g. Lovro Rutar pogrnil svojo mizo. Konečno naj sledi še zahvala osovateljem spreveda na Sveto Goro: le žal, da ni bilo moč pozvedeti, kedo so oni suhi „odbor“ brez imena, ki nas je povabil na p o t o v a n j e. Prijazni Solkan je bil praznično oblečen, poln zastav. Meuda je hotel naznaniti, da svetogorsko svetišče je otok te velike župnikovine. — a —

Dopolnilna volitev za deželni zbor na mesto umrlega poslanca g. Josipa Ferdinanda Del Torre (ki je zastopal kmečke občine furlanske) bo 14. junija t. l.

Železnica Bohinj - Sv. Lucija. — „Neue Freie Presse“ je dobila iz Celovca brzojavno poročilo, da trgovinsko ministerstvo je naročilo nadzorništvu državnih železnic, naj takoj začne početna dela za železnico iz Celovca po Rožni dolini, čez Karavanke v Bohinj in od tam k Sv. Luciji in v Gorico. — Takoj se podajo na delo inženirji in drugi tehnikji.

V Furlaniji se močno upirajo, da bi se strokovna šola za umetno mizarstvo in rezljarsstvo prenesla iz Marijana v Gorico. Poslali so na Dunaj spomenico, katero so podpisale baje vse občine.

Prav, saj tisto pravimo tudi mi, da Furlanija nima in noče ničesa iskati v Gorici, ker bi to bilo nenaravno. Drugače je za nas Slovence, nam pa je Gorica v vsakem pogledu središče.

Učera je odšla na Dunaj prošnja za

ustanovitev enake šole v Gorici, katero je podpisalo 112 mizarjev v Solkanu. — Več občin je tudi ta leden poslalo enake prošnje na Dunaj. — To je dokaz, da v Gorici bi bila v korist le slovenska, ne pa laika šola.

Ostala Slovenija

Navtiška akademija v Trstu. „Pol. Correspondenz“ javlja, da nameruje vlada popolnoma preosnovati navtiški (brodarski) punk. Pred vsem hoče tako preosnovati navtiško akademijo tržaško, da stopita na nje mesto dva ločena zavoda: višja trgovska šola, odgovarjajoča sedanjim zahtevam, in višja navtiška šola. V ta namen je sklical g. ministrski minister za dan 23. aprila enketo, katere so se udeležili zastopniki mornarskega oddelka, ministerstev, financ in trgovine, namestništva primorskega in pomorske oblasti v Trstu.

Banka Slavija* bo imela v ponedeljek glavni občni zbor, ki bo razpravljal 25. letni račun. Ta slovanski denarni zavod je dožvel torej že svojo petindvajsetletnico.

V Novem Mestu na Dolenjskem je umrl preč. o. Florentin Hrovat, vikar tamšnjega frančiškanskega samostana in vodja deske šole. Pokojnik si je pridobil tudi odlično mesto med slovenskimi pisatelji.

V Postojni so ustanovili telovadno društvo „Sokol“. Dne 5. avgusta se bo vršila osnovalna slavnost.

Postojnska jama bo tudi prihodnja dva praznika sijajno razvilitena. Ako bo lepo vreme, pride tjakaj mnogo tujcev od vseh strani občudovat to posebnost slovenske zemlje. Dogodek v Lazlohu na Stajerskem — o katerem govorimo na drugem mestu, baje marsikoga oplašil, da ne pojde v Postojno, dasi je namenjen. Tak strah je neutemeljen, ker kaka podobna nesreča v postojnski jami ni mogoča.

„Slovenski Narod“ je bil začel lani 17. maja nabirati prve krone za „Družbo sv. C. in M.“ Do konca aprila t. l. so mu jih poslali čitatelji 7033, kar je pač jako odlična svota. Naj bi dosedanja požrtvovalnost ne pojemala!

Dolenjska železnica. — 30. t. m. bo na slovesen način izročena javnemu prometu proga Ljubljana-Straza.

Nov prečag. — Pri Vrhniki so našli v premogokopu „Velika Ligojna“ nove vrste premog, ki ima do 40% več ogljika v sebi, a gori brez smradu.

V Kroplu je nastala med kovači velika revščina, ker nimajo nikakega dela, dasi je kovaštvo tamkaj jako razvito.

Na Bledu so začeli tudi narodnjaki zidati ali kupovati vile (krasne hiše). Državni poslanec dr. Andrej Ferjančič si je sezidal vilo „Mirni Dol“, narodni trgovec g. Josip Lenče v Ljubljani pa je kupil tamkaj dve vili.

Na ljubljanskem učilišču je drugič razpisano mesto ravnatelja; zahteva se znanje nemščine in slovenščine. Radovedni smo, kakó daleč sega upliv barona Heine-ja.

Na Vrhniki je nastal v nedeljo požar v tovarni g. Jos. Lenarčiča. Škoda je prav velika: tovarna je bila zavarovana pri „Slaviji“. — V tej tovarni se izdelujejo didaktofoni našega rojaka g. Aloj. Luznika, ki dela sam vodi in nadzoruje.

V Ljubljani so se bili zbrali v soboto „pri Slonu“ mnogi odličnejši bivši člani dunajske „Slovenije“ (dijaško društvo), da so praznovali 25. letnico njenega obstanka. — Tudi na Dunaju se je vršil sijajen komers v proslavo tega dne. Udeležencev je bilo nad 200. Govorila sta tudi državna poslanca Ferjančič in Spinčić.

„Račja kuga“ začela se je močno širiti po vseh vodah na Dolenjskem, da raki naglo izumirajo. Tudi razne požrtvorne ribe uničujejo mladi račji zarod.

Majnikovega hrošča je letos na Kranjskem posebno veliko. Šolska mladina ga pa priduho zatira. Naj bi ta vzgled posnemali povsod, kjer se pokaže potreba.

Sneg v majniku. — V soboto je na Spodnjem Stajerskem snežilo, da je škoda precej velika. Sadno drevje je veliko trpelo, zlasti v Savinjski dolini.

V Celju so imeli mestne volitve, katerih se pa Slovenci niso udeležili iz enakih razlogov, kakor mi v Gorici. Pride čas tudi za celjske Slovence!

V Brezleh je „Citainica“ ustanovila tamburški zbor, ki je prvič nastopil pri veseli pretekli nedeljo. Le naprej!

Stropna rosa ali peronospera se tudi letos prikazuje po vinogradih na Stajerskem. — Pri nas ni še slišati takih glasov. Vendar bohi vsakdo pripravljen z dobro skropilnico in modro gabeo.

C. kr. kmetijska družba na Koroškem je imela lani 2496 udov v 11 podružnicah, med katerimi jih je 12 med Slovenci. Družba ima popolnega učitelja tudi za Slovence, ki je imel 9 slovenskih predavanj, 4 pa v obeh jezikih; ta gospod je bivši vodja slovenske kmetijske šole v Gorici dr. Ernest Kranar.

Vzrujte puške. — V Ziljski Bistrici na Koroškem prišel je 15-letni pekovski učenec do lovske puške in igral se žnjo tako nesrečno, da je počila; strel je ugnitil petletnega dečka, drugega je pa hudo ranil.

Razgled po svetu.

Konciljska vlada ima vsak hip nove krize in težave s svojimi strankami na katere se opira. Ako le ena stranka zmakne rame, pa padne ves sedanji vladni stroj. — Konec preteklega tedna so se bili začeli Hohentwartovci puntati proti vladnim predlogom o urejenju naše vrednote ali valute, ki bo v velikansko korist židovskim kapitalistom. To sprevidijo razumnejši konservativci in zato so se uprli: v klubovi seji 2. t. m. so dobili celo večino za predlog, naj se te vladine predloge odložijo. Hohentwart se je na to odpovedal predsedništvu, kar je bil pa le manever, da bi upornike spokoril; drugi dan je zopet prevzel predsedništvo. — Take burke uganja ta „slovenski“ poslanec na Dunaju v korist židov in velikih kapitalistov. Gorenjci, brž se jedno zaupnico!

Tudi Poljaki niso posebno oduševljeni za valutne predloge. V njihovem klubu je 11 poslancev glasovalo za predlog, naj se predloge odložijo na nedoločen čas. Vendar je ta predlog propadel, a to le vsled grožnje ministra Jaworskega, da odstopi, ako večina drugače sklene.

Državni zbor. — Vladi se jako mudi, da bi državni zbor dokončal svoje „delovanje“

do konca maja; zato bodo seje bolj pogoste. Glavna vladina skrb je, da spravi pod streho proračun in valutne predloge, vse drugo lahko čaka, a nekatere reči so ji naravnost neljube, kakor n. pr. novela o tiskovnem zakonu. Ker se vladi mudi, zato ne dopuste niti dolgih razprav: poslanci po večini ne pridejo niti do besede, ker vladni mameluki pridno predlagajo „konec razprave“, kar se seveda vselej sklene z večino vladinih kumovcev, ne izvzemši slovenske koalicije. — In takó je ves naš državni zbor le slaba, a jako dragocena komedija. Tak je pogled koncem 19. stoletja v avstrijski ustavi in našem parlamentarizmu.

Rusinski poslanci se pristopili koaliciji, kar jim je pa med narodom spodkopalo zaupanje. Občni zbor maloruskega društva „Narodna Hada“ v Lvovu je izrekel poslancem v koaliciji nezaupnico in sprejel resolucijo, naj se vsi narodni živji združijo na skupno delovanje proti koaliciji.

Bukovinški namestnik baron Kraus je prošil za umirovljenje. V Bukovini vladajo eni in narodni odnosi: domači Rumunci in Rusini so si v lasih, Nemci pa ranjeni. — Bukovinški Rumuni so sklicali na preteklo nedeljo velik shod v glavno deželno mesto Črnovice, da bi protestovali zoper preganjanje ogerskih Rumunov, ali vlada je shod prepovedala. Tak korak avstrijske vlade ni mogote odobravati, kajti postopati bi morala po samostojno brez strahu pred madjarskim sovražnikom.

V Budimpešti je začela 7. t. m. v magnatski zbornici razprava o civilnem zakonu. Kardinal Vaszary je predložil odločno pobudo. Da bi zbornica predloge zavrnila, ni upanja.

Rumuni na zatožni klopi. — V ponedeljek je začela v Kolosvaru kazenska obravnava proti odboru narodne rumunske stranke, ki je nesel svojemu kraju na Dunaj spomenico o krivicah, ki se gode ogerskim Rumunom. Ves svet se čudi „modrosti“ ogerskega državnega pravedništva, ki je našlo v tem činu zločin. Obtoženci so bili na svojem potovanju v Kolosvar sijajno pozdravljani na vseh železniskih postajah. Rumunski narod nestrpno pričakuje konca te pravde, ki je sravnoten škandal za ves oznanjeni svet.

Homatije na Srbskem. — Oč kar se je vrnil v Beograd največji lektivcec devetnajstega stoletja, razkralj Milan „Slavni“, vrstí se v tej nesrečni slovanski kraljevini homatija za homatije, ki prete ne le usodi kraljevine in vladajoče hiše Obrenovičev, marveč evropskemu miru v obče. Od kar je Milan na srbskih tleh, čujemo vsak teden o novih ministerskih preneembah, ki narod čedalje bolj dražijo, da je danes mera splošne nejevolje že prenapolnjena. — Mladi kralj Aleksander je popolnoma v oblasti Milanovi: pravi vladar je zopet Milan. Ali to je nesreča za Srbijo, kajti nezakoniti čini iz kraljevskega konaka so na dnevnem redu, kar ne more imeti dobrih nasledkov. — Znano je, da je l. 1889. Milan sam odložil vlado in prisegel zvestobo sinu, kralju Aleksandru. Odpovedal se je tudi vsem pravicam kot član kraljevske rodbine in sploh kot srbski državlján. Ti čini Milanovi so bili uzakonjeni v skupščini (državnem zboru). Ali te dni je kralj Aleksander samovoljno razveljavil ta za-

kon in takó kršil ustavo. Ta kraljev čin je razburil vse prave srbske rodoljube: razdraženost v celi kraljevini je tolika, da se je bati resnega upora med prebivalstvom. — Beligranski list „Večerne novine“ ki je ostro napadel Milana, je bil zaplenjen; ali sodišče je zaplenbo razveljavilo z razlogom, da Milan ni več član kraljevske rodbine niti srbski državlján, ker zadnji kraljev ukaz je protizakonit. Ta razsodba je drago stala neprestrašene sodnike, ker bili so takoj odpusteni iz službe. Par dni pozneje je sodišče v Nisu obsodilo urednika nekega tamošnjega lista na ostro kazen zaradi napadov na Milana.

Italija. — Zastran znanih sleparij pri „Rimski banki“, katerih se je udeležilo celó ve. ministrov in poslancev, začela je kazenska obravnava, ki spravlja na dan mnogo grdega perila.

Ministerski predsednik Crispi je govoril v poslanski zbornici povsem v duhu naših irredentovcev. Dejal je, da Italija je bila l. 1866. premagana pri Kustoci in pri Visu (na morju), ker ni bila dosti oborožena; vsled tega tudi ni dobila vshodnih Alp, t. j. naših dežel, koder prebivamo po večini Slovenci.

V Vidnu so zasacili celo družbo, ki je pod načelstvom tiskarja Rusca izdelovala avstrijske petdesetake. Dosej so zaprli že 32 oseb.

V Rumuniji vlada velika razburjenost in razdraženost proti Madjarom zaradi kazenske obravnave v Kolozu, o kateri govornimo nekoliko višje. V glavnem mestu Bukarestu se vrše velikanske demonstracije, katerih se udeležuje do 200.000 ljudi. Madjarji naj torej ne pahnajo preveč vroče kaše, ker si utegnejo osmisliti nos in obraz.

V Rimu je sv. Oče daroval 8. t. m. slovesno sv. mašo, proseč sveto Bogorodnico, pokroviteljico Ogorske, da bi v magnatski zbornici propadle predloge o civilnem zakonu. — Položaj je postal tem predlogam neugoden, ker vsi ogerski dvorní dostojanstveniki se udeležujejo sej in nasprotujejo predlogom. Ministerski predsednik Wekerle žuga z odstopom, ako predloge propadejo. Srečno pot!

RAZNOTEROSTI.

Ujetniki v podzemeljski jami.

V soboto teden je šlo sedem članov društva za preiskovanje podzemeljskih jam — na čelu njim sam predsednik F a s c h i n g — k znani jami „Lugloch“ pri Semriachu blizu Gradca, v katero so šli drugo jutro. Seboj so nesli jedil in sveč za več dni. — Jama ima dva uhoda, skozi katera tečeta notri dva potoka. Mej tem je začelo močno deževati, potoka sta narasla in takó popolnoma zaprla uhoda, da raziskovalci niso mogli priti več na svitlo. — Ko se je raznesla ta novica po okolici in potem brzozjavno po vsem svetu, prihitelo je na lice na tisoče ljudi, da bi zajetnike rešil. Nad osem dni bil je zaman vsak poskus. Najpoprej so skušali potoka odvrniti od jame z jezovi, a to ni šlo. Poklicali so nekega potapljalca iz Trsta, ki je sicer skušal pririti se skozi vodo v jamo, a moral se je vrniti brez uspeha. Zanimanje za nesrečne zajetnike je postalo povsod prav živo in vsak čitatelj listov je gotovo najpoprej iskal poročil o deilih pred imenovano jamo. Ker je dež neprenehoma lil, bilo je

čedalje manj upanja na rešitev. — Konečno so jih vendarle rešili gotove smrti, o čemur čitamo v listih sledeče poročilo:

Cesar ni nihče več pričakoval, to se je vendar zgodilo. Gradčani, ki so bili devet dni zajeti v Luglochu, so vsi rešeni. Zasluga zato gre v prvi vrsti gozdnemu pristavu v Ljubljani, gosp. Puticku, znamenitemu raziskovalcu kraskih jam. Dokler ni bilo njega na lice mesta, vršila so se vsa rešilna dela brez načrta, brez pomisleka, tako nerodno, da je ostra, proti politiskim organom graskim naperjena pisava raznih listov povsem opravičena. G. Putick je takoj dogovorno s poznavalci terena določil načrt, po katerem se je vršila rešilna akcija. Določil je, da je jezove, kateri so bili zopet opuščeni, iznova narediti, vsaj tako močne, da morejo vodo pol ure zadrževati. Vojaki so v tem razstrelili skalovje, tako da se je uhod razširil. Ko je bilo to gotovo, zajezila se je voda in g. Putick je, postavljajoč svoje življenje v nevarnost, prvi splezal v jamo. V 25 minutah se je vrnil in prinesel veselo vest, da zajetniki živé. Število občinstva je bilo radosti izven sebe. Kar je bilo narediti, se je hitro naredilo, in potem so šli g. Putick v spremstvu potapljalca Fischerja in nekaterih drugih gospodov v jamo in začeli so zajetnike spravljati na dan, kjer so jih ljudje presrečno pozdravljali. Ko so bili okrepcani odpravilo jih je rešilno društvo v Gradec, le jeden, dijak Hayd, je bil tako slab, da je moral ostati v Pegganu. Rešeni zajetniki pripovedujejo, da so pač imeli nekaj kruha in sira, a tega je bilo premalo; zato so si ga razdelili v majhnih porcijah na več dni. Ko so jih rešili, pa niso imeli prav ničesa več in tudi sveča je zadnja gorela. Obleka na njih je bila vsa mokra. Od začetka so kurili tudi ogenj, a pozneje so morali to opustiti, ker bi jih dim zadušil. Bili so ves čas pri zavesti in z nepopisnim veseljem slišali prve strele, sluteč, da se bližajo rešenci. Svidenje s sorodniki in znanci je bilo zelo gniljivo. Cesar je brzozjavnim pošem sporočil rešiteljem svoje priznanje. Ko se je njegova brzozjavka prečitala pred jamo, nastala je mej zbranim občinstvom velika navdušenost, vse je hitelo izkazati rešiteljem zasluženo priznanje.

Nemški cesar je bil te dni v svoji palači u Berlinu, okoli njega je bilo raznih dostojanstvenikov, kar kihne cesar z vso silo. Ker pa na nemškem dvoru od davno ni navada, da se komu reče, ki je kihnil: „Bog pomagaj!“ ali „Na zdravje!“, se tudi na cesarjevo kihanje ni nikdo oglašil. Na to se ozre cesar Viljem II. ne baš prijazno po svojih dvornikih ter jim reče resnobno: „Človek bi skoraj mislil, da nihče ne opazi moje prisotnosti!“ — Vsled te opazke so sklenili dvorniki, da kadar cesar kihne, mu zakličejo v zboru: „Na zdravje, Veličanstvo!“

Velika nesreča na železnici. — Dne 3. maja trčil je blizu postaje v Rotterdamu ponočni brzovlak, ki vozi iz Pariza preko Bruselja v Rotterdam ob tovorni vlak, na katerem je bilo naloženih mnogo sodov, napoljenih s petrolejem. Vsled isker, vsipa-jočih se iz stroja, vnel se je sod — in hipoma bila sta oba vlaka v ognju. Pogorelo je 42 železniskih vozov. Trije popotniki so zgoreli popolnoma, 40 jih je nevarno opečenih. Nesrečo je zakrivil menda železniski čuvaj, ki je pijan menjal železniško progo takó, da je brzovlak moral zadeti naravnost v tovorni vlak. Čuvaja so zaprli in pričela je stroga preiskava.

sednik komisije za preskušanje pušk. Dva vojaka sta streljala 14 krat na oklop iz daljave desetih korakov, ne da bi bila le jedna kroglja prebila zadnjo stran oklopa.

Obsojen izdajatelj ponarejenega avstrijskega denarja. — Sodišče v Vidmu je obsodilo nekega Franca Zucco na 35 mesecev ječe, 1000 lir globe in na dveletno policijsko nadzorstvo, ko prestane kazen, ker je izdal ponarejene avstrijske petdesetake.

Nov potres na Grškem. — V soboto zvečer po deveti uri je bil zopet precej hud potres, ki je v Atenah poškodoval več hiš in je mnogo oseb ponesrečilo.

Zgodnji viharji — V Vukovaru v Sremsku je padala dne 24. t. m. mej dežjem gosta toča, ki pa ni uročila posebne škode. — Silen vihar je bil minuli teden v Šleziji. V Rückersu je strela ubila neko ženo in dve njeni hčeri ter zapalila več hiš.

Štrajk gimnazijalcev. — V današnji dobi, ko vse štrajka, kar ni zadovoljnc s svojo usodo, tudi štrajk gimnazijalcev ni več kaj nenavadnega. Tak štrajk so uprizorili dijaki na gimnaziji v Zajčaru v Srbiji ker so baje gospodje profesorji bili preveč strogi.

Zarubljeno mesto. — Iz Genove javlja se, da je tamošnje sodišče dalo zarubiti hišno opravo nekaterih sob v mestni hiši, ker občina neče izplačati dvema uradnikoma plače.

Človekoljubnost na Pruskem. V jetnišnici v Braniboru je hotel pobegniti neki kaznjence, katerega pa so zasabile straže in odvedle nazaj v zapor. Za kazen je bil obsojen, da dobi tri dni zaporedoma po deset udarcev z bičem. Poleg tega so mu dali na jedno nogo verigo, na kateri je okoli 12 klg. težak z železom okovan hrastov hlod. Ta hlod mora jetnik nositi pod pazduho, ako gre iz svoje celice.

Povodnji na Gornjem Štajerskem. — V raznih krajih na Gornjem Štajerskem so narasle vode vsled deževja in preplavile okolico, da se ljudje morajo s čolni voziti. Živino so morali odgnati iz preplavljenih krajev.

Častnik ponarejalce denarja. — Veliko iznenadenje je vzbudilo v vojaških krogih, da je policija prijela nekega poročnika v Wöllersdorfu poleg Dunajskega Novega Mesta garnizujočega batalijona 69. pešpolka, ker je na sumu, da je ponarejal državne bankovce. Gostilničar tamošnje vojašnice mu je baje prišel na sled in ga ovadil.

Kupčija s premičninami na obroke. Z zakonom o kupčiji s premičninami na obroke, kateri je vsprejela poslanska zbornica, bavi se sedaj posebna komisija v gosposki zbornici. Nemško-liberalni listi, kateri se seveda gorko potezajo za popolno „svobodo“ pri teh kupčijah (ali bolje rečeno: s l e p a r i j a h), javljajo zadovoljstvom, da ima komisija gosposke zbornice mnogo pomislekov proti temu zakonu, kakor ga je sklenila poslanska zbornica ter da ga utegne promeniti v marsičem. Ako bi gosposka zbornica res sklenila kake premembe, potem utegne preiti še dokaj časa, predno stopi v veljavo ta zakon. V tem slučaju vrne se načrt zopet poslanski zbornici, da se dožene soglasje med obema zbornicama.

Gospodarske novice.

Kako se pri kravi spozna starost. Živinski trgovci skušajo na vse mogoče na-

čine varati kupca, ki kupuje od njih kravo, da bi ne spoznal njene starosti. Da človek ne gre na limanice, je neobhodno potrebno, da so mu znana nekatera znamenja, po katerih se spozna starost krav. Ako krava ni še stara štiri leta, tedaj ima še popolnoma gladka rogova, ko prestopi v četrto leto, zapazi se na njih vglobljen obroč. Za tem se naredi vsako leto po en obroč. Zato pa ostržejo živinski trgovci te obroče s steklom ter jih ogladijo s kakim lesom. Toda izkušen človek se s takim početjem ne da prevariti; obroči se namreč ne dajo popolnoma odstraniti. Ako se torej rogova polipljeta z roko, se takoj spozna, da ni vse tako, kakor bi moralo biti, in da je trgovec hotel obroča odstraniti. Do petega leta se starost krav lahko spozna tudi po zobeh, in sicer po enakomerni rasti kočnikov. Od petega leta naprej pa zobje niso več merodajni, ker nekateri zaradi različnega obrabljenja mole bolj iz čeljusti nego drugi.

Ravnanje s konjsko opravo. Nekateri imajo navado konjsko opravo prati z vodo. To ni prav, kajti zmočeno usnje se zelo potrdi, kadar se posuši; zato z vodo oprana konjska oprava konje večkrat odrgne do krvi. Z vodo naj se torej konjska oprava nikar ne čisti, marveč naj se ravna tako-le: Raztopiti je treba pri ognju enaka dela mila in lanenega olja, in s tem mazilom, naj se namažejo tisti deli oprave, ki se bodo dotikali konjskega telesa. Ako to večkrat ponovimo, obdržimo opravo v dobrem stanu, pa tudi za konje bo to koristno.

Živalim izvabiti mleko. Ako hočeš, da bode kobila, krava, koza ali ovca imela mleko, namaži ji sesci ali tudi trebušne žile z žganjem, pokladaj ji dobrih močnatih krmil in imej jo v gorkem hlevu. Ako pa s tem ničesar ne dosežeš, pomagalo bode, če je žival sploh zdrava, če ji daš zjutraj na tešče koprivega semena na mlačnem mleku. Za kobilo ali kravo zadostuje 1/4 litra semena na 1 liter mleka, kozi ali ovci pa daj le polovico te pijače. Ako ne dobiš v 48 urah mleka, ponovi še enkrat ta poskus.

Kako ravnati s sirom, da ne splesni. Ugasi nekoliko živega apna ter ga presej, kadar razpade v prah, na prav drobnem siću. S tem apnom posuj sir, kadar delaš hlebec, okoli in okoli. Apno pospešuje siru zorenje in ga varuje črvov, preprečuje plesen, na okus pa ne vpliva.

Kopitno mazilo. Vzemi po 1 kg. voska, medu, kolofonija, terpentina in pa 4 kg. raztopljenega svinjske masti. Vse to raztopi skupaj in ko se je raztopilo, prilij še 1 kg. lanenega olja. Pri hlajenju je to zmes treba pridno mešati da se vsi posamezni deli enakomerno med seboj pomešajo. To mazilo je posebno dobro zdravilo za razpokla kopita, ker omehčajo rog in mu pospešijo rast.

Za kratek čas.

Sin in oče. „Oče, čemu pa hruško posekate?“
„Saj vidiš, da se je posušila.“
„Oh oče, saj imam tudi suhe hruške rad.“

Neverjetno. Nekdo je pripovedoval v družbi, da je zaprl pet mišij skupaj v jedno kletko, da bi lakote poginole; ko je pa čez nekoliko dnij pogledal v kletko, našel je le pet repov, ker so se miši druga drugo požrle.

Ura počitka. A: „Povej mi vendar, prijatelj kedaj počivaš?“

B: „Fo obedu se navadno vleže za jedno uro k počitku.“

A: „Kdo pa?“

B: „Žena moja.“

A: „I, jaz pa vprašam, kedaj počivaš ti?“

B: „Nu, kadar ona spi, tedaj imam jaz mir in počitek.“

Kdor išče, ta najde. Neki Nемец zabavljal je narodnjaku, da je slovenski jezik za bike. — „Zato se mu pa osli ne priučite!“ odvrne Slovencec.

Angleška potrpežljivost. Dva inovita Angleža srečata se vsak v svojem vozu v ozkej ulici. Nihče se neče drugemu ogniti. Naposled seže jeden njiju v žep po časniki ter ga čita. Drugi pa se ne zmeni za to, temveč reče svojemu neprotniku hladno: „Prijatelj, prosim, ko list prečitata, posodite ga meni.“

Izdajatelj in ured. A. Gabršček.

Tiska „Goriška Tiskarna“ A. Gabršček.

I. Cej gostilničar v Židovski ulici št. 5 toči naravno brisko vino.

Andrej Jakil, tovarnar usnja v Rupi, ima svojo prodajalnico v Gorici na levem voglu s Kornja v Gosposko ulico. Usnje in podplate vseh vrst prodaja po zmernih cenah. Enako družo potrebitine za čevljarje.

Franco Bensa v ozki ulici št. 8 v Gorici, prodaja vsakovrstno usnje, podplate, kopita, sploh vsa orodja in potrebitine za čevljarje. Zagotavlja dobro blago po zmernih cenah zato se sl. obištvu priporoča za obilen obisk.

Franjo Jakil

tovarna kož v Rupi p. Miren in zaloga usnja v Gorici Rastel št. 9.

Novine Franc,

mizarski mojster, ima svojo delavnico v Ozki ulici (Via Stretta) v Gorici št. 1. Priporoča se slovenskim rojakom.

Ivan Druša

na Travniku, ima bogato zalogo vsakovrstnega usnja ter raznega orodja in potrebitin za čevljarje. Prodaja na drobno in na debelo.

Ivan Reja

krčmar „Alla Colomba“ za veliko vojašnico na desnem voglu v ulico Morelli, toči domača vina in ima domačo kuhinjo. Gene prav zmerne.

Anton Obidič

čevljar v Semenški ulici št. 4. se priporoča Slovincem v mestu in okolici za blagohotna naročila.

Ivan Kavčič

veletržec na Kornu ima zalogo Dreherjevega piva ter žita, moka, soli in otrobij.

Ivan Dekleva

veletržec z vinom v Gorici ima v svojih založnicah vedno na izbiro vsakovrstna domača vina bela in črna istrijska ter bela dalmatinska. Pisarnica se nahaja v Magistratni ulici. Prodaja na debelo.

Anton Fou

v Semenški ulici ima prodajalnico vsakovrstnih klobukov in kap ter gostilnico. Toči vedno dobra in naravna vina.

Spominjajte se o vsaki priliki šolske dece v „Sloginih“ učnih zavodih.

Anton Koren

trgovec v Gosposki ulici, prodaja razno lončarsko, porcelanasto in stekleno blago, reže in vklada šipe vokra, reže in napravlja okvirje za zrcala in podobne.

Peter Birsa

gostilničar pri veliki cerkvi (Corte Garaveggia št. 4.) priporoča sl. obištvu izborna domača vina, vedno dobro sveže pivo, domačo kuhinjo; potrebitina točna.

Ivan Pečenko

veletržec z vinom (na debelo v Vrtni ulici št. 3 poleg ljudskega vrta na desno) prodaja nad 58 litrov po najnižjih cenah pristna bela in črna vina, in sicer: vipavska, furianska. — Zagotavlja dobro, pristno blago, točno potrebitina in nizke cene.

Ant. Jeretič

za veliko vojašnico v Gorici prodaja vse izdelke, ki spadajo v šolsko in pisarniško rabo kot: papir, peresa, svinčnike, knjizice, knjige za upisovanje, itd. Pisanke in risanke iz dobrega papirja izdeluje v svoji delavnici, na kar se slavno učiteljstvo še posebno opozarja.

Martin Poveraj

civilni in vojaški krojač v Gorici, priporoča svojo veliko zalogo blaga kakor tudi gotovih oblek. Dalje: srajce, spodnje hlače, zavratnice, civilne, vojaške in uradniške ovrtnike, sablje z vso opravo, zlate in sreberne zvezde kratka: vse, kar je potrebno za gospodo vsakega stanu. Obleke po naročilih izdeluje točno in po nizki ceni.